

Αθήνα, 25 Αυγούστου 2010

Δελτίο Τύπου

Θέμα: Έρευνα ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ (Ιούλιος 2010)

- 1) Αποτύπωση οικονομικού κλίματος στις μικρές επιχειρήσεις (0-49 άτομα προσωπικό οι οποίες αποτελούν το 98,7% των ελληνικών επιχειρήσεων) μετά την υπογραφή του Μνημονίου Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής (Μάιος 2010 – Ν. 3845/2010).
- 2) Σύγκριση με στοιχεία αντίστοιχης έρευνας - Φεβρουάριος 2010.
- 3) Προβλέψεις για περαιτέρω επιδείνωση: 170.000 «λουκέτω» - έκρηξη ανεργίας - μείωση τζίρου, ρευστότητας, επενδύσεων
- 4) «Ατομική βόμβα» στην αγορά και τις επιχειρήσεις η περαιτέρω αύξηση του ΦΠΑ (από 11% σε 23%)
- 5) Προτεινόμενες μορφές αντίδρασης στα μέτρα

Η δεύτερη έρευνα για το 2010 που διεξήγαγε το Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της ΓΣΕΒΕΕ (ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ) σε συνεργασία με την εταιρεία MARC ΑΕ, σε πανελλαδικό δείγμα 960 επιχειρήσεων (0-49 άτομα προσωπικό), από τις 15 έως 28 Ιουλίου 2010, είχε ως βασικό στόχο να καταγράψει βασικά μεγέθη και στοιχεία των μικρών επιχειρήσεων εν μέσω οικονομικής κρίσης και κυρίως μετά την υπογραφή του Μνημονίου. Τα ευρήματα της έρευνας συγκρίνονται με τα αντίστοιχα της αμέσως προηγούμενης έρευνας του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ τον Φεβρουάριο του 2010 (προ υπογραφής Μνημονίου), αξιολογώντας και αποτυπώνοντας την ένταση των επιπτώσεων των νέων μέτρων. Είναι η πρώτη συγκριτική έρευνα σε πανελλαδικό επίπεδο.

Χαρακτηριστικό της έρευνας είναι ότι κάνει μια σαφή αποτίμηση βασικών οικονομικών στοιχείων των επιχειρήσεων κατά το 1^ο εξάμηνο του 2010 ενώ παράλληλα προχωράει και σε πρόβλεψη για το επόμενο εξάμηνο. Τα αποτελέσματα καταδεικνύουν την βαθιά ύφεση στην οποία έχει περιέλθει η Ελληνική οικονομία. Η ύφεση αναμένεται να συνεχιστεί και να ενταθεί με απρόβλεπτες συνέπειες, αν δεν παρθούν μέτρα για τα ασθενέστερα εισοδηματικά στρώματα και άμεσα μέτρα ενίσχυσης ιδιαίτερα των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων, οι οποίες δημιουργούν και διατηρούν σταθερότερες θέσεις εργασίας σε Ευρώπη και Ελλάδα.

Η πραγματική οικονομία στην Ελλάδα αντιμετωπίζει σοβαρά πλέον τον κίνδυνο υπέρβασης των ορίων «αυγισμού» της.

Σύμφωνα, άλλωστε και με την Ετήσια Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του 2009 για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις που δημοσιοποιήθηκε τον Ιούλιο του 2010, η τυπική ευρωπαϊκή επιχείρηση είναι ολοένα και περισσότερο η πολύ μικρή επιχείρηση. Πιο συγκεκριμένα, το 99,8% των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων είναι μικρομεσαίες, με τη συντριπτική πλειονότητα (92%) να αποτελούν οι πολύ μικρές επιχειρήσεις (0-9). Επιπλέον, από το 2002

έως το 2008 ο αριθμός των ΜΜΕ στην Ε.Ε. αυξήθηκε κατά 2.4 εκατ. (ή κατά 13%), όταν ο αριθμός των μεγάλων επιχειρήσεων αυξήθηκε μόλις κατά 2.000 (ή κατά 5%). Η σημαντική αυτή αύξηση του αριθμού των ΜΜΕ είχε ευεργετικά αποτελέσματα στην απασχόληση. Τα τελευταία έτη οι ΜΜΕ αποτέλεσαν την «ατμομηχανή» της απασχόλησης και ανάπτυξης στην Ευρώπη, δημιουργώντας 9,4 εκατ. θέσεις εργασίας από το 2002 έως το 2008. Ο αριθμός των θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ αυξανόταν κατά 1,9% ετησίως, ενώ στις μεγάλες επιχειρήσεις αυξανόταν κατά 0,8% ετησίως. Ένα επίσης σημαντικό στοιχείο είναι ότι οι ΜΜΕ παρά το γεγονός ότι έχουν χαμηλότερη κερδοφορία σε σχέση με τις μεγάλες επιχειρήσεις, επιδεικνύουν υψηλότερη ροπή προς επενδύσεις. Είναι οικονομικά προφανές ότι θα πρέπει να στηριχτούν σχεδιασμένα και κατά προτεραιότητα οι αναπτυξιακές προσπάθειες των μικρών επιχειρήσεων της πραγματικής οικονομίας, ιδιαίτερα στην Ελλάδα. Οι μεγάλες επενδύσεις είναι μεν απαραίτητες και χρήσιμες, ωστόσο τα αναπτυξιακά τους αποτελέσματα έχουν μεγάλο χρόνο ωρίμανσης και η ελληνική οικονομία δεν διαθέτει άλλο χρόνο.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

• ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ 1^ο ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2010

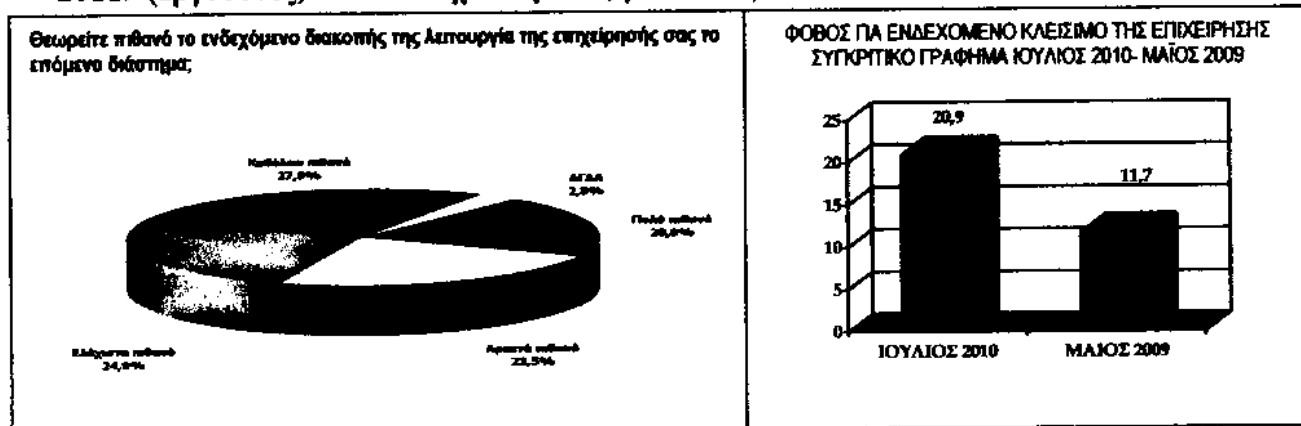
Οι 8 στις 10 επιχειρήσεις (80,2%) καταγράφουν επιδείνωση της γενικής οικονομικής τους κατάστασης, αλλά και όλων των επιμέρους οικονομικών τους δεικτών. Ειδικότερα, επιδείνωση εμφανίζει:

- στον κύκλο εργασιών το 77,8%
- στη ζήτηση το 77%
- στη ρευστότητα το 79%
- στις παραγγελίες το 76,1%
- στις επενδύσεις το 52,3 %

• ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Με βάση τα ευρήματα της έρευνας, τίθεται το θεμελιώδες ερώτημα, κατά πόσο η επιχείρηση δύναται να συνεχίσει τη παραγωγική της δραστηριότητα, μέσα στις νέες αντίξοες συνθήκες που εντάθηκαν το 1^ο εξάμηνο του 2010 μετά και την υπογραφή του Μνημονίου. Στην έρευνα διαπιστώνονται τα εξής:

- 1) Μία στις 5 επιχειρήσεις (20,9%) θεωρεί πολύ πιθανό να προχωρήσει σε κλείσιμο το επόμενο διάστημα. Αυτό υπολογίζεται σε 175.000 επιχειρήσεις. Αξίζει να σημειωθεί ότι το ποσοστό αυτό, σχεδόν διπλασιάστηκε σε σχέση με το αντίστοιχο της έρευνας του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ τον Μάιο του 2009 (11,7%).
- 2) Επιπλέον θα πρέπει να σημειωθεί ότι άλλες σχεδόν 200.000 επιχειρήσεις (23,5%), δηλώνουν δυσκολίες συνέχισης της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας.
- 3) Εκτιμώντας όλα τα παραπάνω και με ένα μειριοπαθές σενάριο, υπολογίζεται ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να χαθούν πάνω από 300.000 θέσεις απασχόλησης μέχρι το τέλος του 2011. (εργοδότες, αυτοαπασχολούμενοι, μισθωτοί)

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι τα παραπάνω στοιχεία αφορούν μόνο τις μικρές επιχειρήσεις, χωρίς να αθροίζονται οι αντίστοιχες επιπτώσεις από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις. Σημειωτέον, επίσης, ότι η έρευνα διεξήχθη τον Ιούλιο, μεσούσης της τουριστικής περιόδου, δηλαδή της εποχιακής εξάρσης της οικονομικής δραστηριότητας (τουρισμός).

• ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Ιδιαίτερα αρνητικές επιπτώσεις καταγράφονται και στον τομέα της απασχόλησης, αφού σχεδόν 1 στις 5 επιχειρήσεις (21,9%) αναγκάστηκαν να μειώσουν το προσωπικό τους ενώ μόνο το 3,6% των επιχειρήσεων του δείγματος προχώρησε σε προσλήψεις. Αυτό μεταφράζεται σε απώλεια 88.000 περίπου θέσεων εργασίας για το 1^ο εξάμηνο του 2010 με μεγαλύτερη ένταση στη μεταποίηση και στις μεγαλύτερες επιχειρήσεις του δείγματος.

Επιπλέον, σχεδόν 3 στους 10 επιχειρηματίες που απασχολούν προσωπικό (27,7%), προβλέπουν ότι το 2^ο εξάμηνο του 2010, θα προχωρήσουν σε μείωση του προσωπικού τους, ενώ μόλις το 2,8% δηλώνει ότι θα προχωρήσει σε προσλήψεις. Με το πιο μετριοπαθές σενάριο υπολογίζεται ότι είναι επισφαλείς άλλες 120.000 θέσεις εργασίας τους επόμενους 6 μήνες.

• ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Όσον αφορά την πρόβλεψη της γενικής οικονομικής κατάστασης των ερωτηθέντων επιδείνωση προβλέπει το 67,1% των επιχειρηματιών. Ειδικότερα, επιδείνωση προβλέπει:

- στον κύκλο εργασιών το 65,6%
- στη ρευστότητα το 66,9%
- στη ζήτηση το 63,8%
- στις παραγγελίες το 64,4%.
- στις επενδύσεις το 47,5%

• ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ (Ιούλιος 2010) ΜΕ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΕΡΕΥΝΑ (Φεβρουάριος 2010)

Τα παρακάτω νούμερα αναφέρονται σε ποσοστά επί του συνόλου των ερωτηθέντων επιχειρηματιών

		ΙΟΥΛ. 2010		ΦΕΒ. 2010			
		2010	2010	2010	2010		
ΓΙΡΟΙ	* Μείωση	77,8	70,7	ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΕΣ	* Μείωση	76,1	70,1
	** Θα μειωθεί περισσότερο	65,6	53,2		** Θα μειωθεί περισσότερο	64,4	54,1
ΖΗΤΗΣΗ	* Μείωση	77,0	71,1	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	* Μείωση	52,3	40,7
	** Θα μειωθεί περισσότερο	63,8	52,2		** Θα μειωθεί περισσότερο	47,5	33,6
ΡΕΥΣΙΟΤΗΤΑ	* Μείωση	79,0	74,7	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	* Μείωση	21,9	21,1
	** Θα μειωθεί περισσότερο	66,9	55,5		** Θα μειωθεί περισσότερο	21,2	15,3

* Καταγεγραμμένη μείωση προηγούμενου εξαμήνου

** Προβλεπόμενη μείωση για το επόμενο εξάμηνο

- ΜΙΣΘΟΙ

Οι 4 στις 10 επιχειρήσεις, καταγράφουν προβλήματα στη διαδικασία της μισθοδοσίας των εργαζομένων τους. Πάνω από 7 στους 10 επιχειρηματίες δηλώνουν ότι δεν έχει χρειαστεί να κάνουν οποιαδήποτε περικοπή στο μισθό των εργαζομένων τους, πράγμα που αποδεικνύει ότι το μισθολογικό κόστος καθεαυτό δεν θεωρείται το μείζον πρόβλημα για τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων. Η διαπίστωση αυτή δικαιολογεί και τη σθεναρή στάση των φορέων των πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων που δεν αποδέχτηκαν τις προτάσεις για κατάργηση του 13^{ου} και 14^{ου} μισθού και μηδενικές αυξήσεις. Σύμφωνα με την έρευνα, οι 8 στους 10 ερωτηθέντες επιχειρηματίες επιθυμούν για τους 13^ο και 14^ο μισθό είτε να παραμείνουν ως έχουν είτε να ενσωματωθούν στους 12 μισθούς του έτους, ενώ μόλις 1 στους 10 επιθυμεί την πλήρη κατάργησή τους. Ωστόσο, ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι 1 στις 3 επιχειρήσεις δηλώνει ότι έχει αναγκαστεί να προχωρήσει σε μείωση των ωρών ή και των ημερών εργασίας. Τα δεδομένα αυτά επιβεβαιώνονται και από τα στοιχεία της Έκθεσης του ΣΕΠΕ σε σχέση με τον μεγάλο αριθμό μετατροπών συμβάσεων από πλήρη σε μερική ή εκ περιτροπής απασχόληση. Αξίζει, επίσης, να αναφερθεί ότι η πλειοψηφία των μικρών επιχειρήσεων θεωρεί ως αποδοτικότερο μέτρο την επιδότηση για διατήρηση θέσεων εργασίας και δευτερευόντως την επιδότηση για πρόσληψη. Επιπρόσθετα, μόνο η μία στις 10 προκρίνει τη μείωση του κόστους απόλυσης.

- ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ – ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΘΕ ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΑΥΞΗΣΗΣ Φ.ΠΑ ΑΠΟ 11% ΣΕ 23%

Οι 7 στις 10 επιχειρήσεις δηλώνουν ότι νέες μεγάλες αυξήσεις του ΦΠΑ θα επηρεάσουν καταλυτικά το τζίρο τους, ενώ χαρακτηριστικό είναι ότι το 26% δηλώνει διατεθειμένο να προχωρήσει σε μετεγκατάσταση της έδρας για φορολογικούς λόγους. Σημαντικό στοιχείο της έρευνας είναι ότι 3 στις 4 επιχειρήσεις, δηλώνουν ότι ήταν σε θέση, έως τώρα, να απορροφήσουν την αύξηση του ΦΠΑ και κυρίως, οι μικρότερες επιχειρήσεις του δείγματος. Αντίθετα 1 στις 2 επιχειρήσεις με προσωπικό άνω των 10 ατόμων δήλωσε ότι αναγκαστικά προχώρησε σε αύξηση τιμών. Το ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, εκτιμά ότι οποιαδήποτε περαιτέρω αύξηση του ΦΠΑ, (από 11% σε 23% σε προϊόντα και υπηρεσίες), θα έχει συνέπειες ανάλογες «ατομικής βόμβας» σε τζίρο, θέσεις εργασίας, πληθωρισμό, λουκέτα επιχειρήσεων και τελικά στα έσοδα του κράτους και των ασφαλιστικών ταμείων.

- ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Παρά το γεγονός ότι η ρευστότητα των επιχειρήσεων επιδεινώνεται συνεχώς, οι 3 στις 4 επιχειρήσεις δεν προσέφυγαν σε τραπεζικό δανεισμό το 1^ο εξάμηνο του 2010 (φόβος επόμενης μέρας – ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ). Επιπλέον, σχεδόν 1 στις 2 επιχειρήσεις που απευθύνθηκε σε τραπεζικό ίδρυμα για έκδοση δανείου, είδε το αίτημά της να απορρίπτεται.

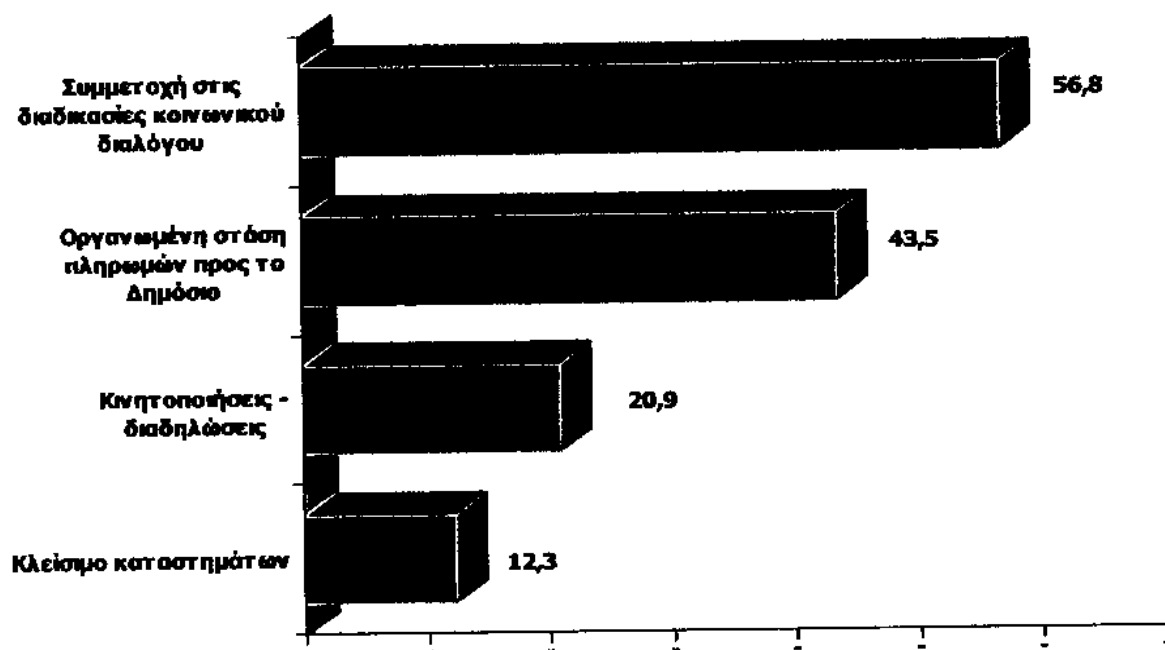
- ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Οι 7 στις 10 επιχειρήσεις, θεωρούν ότι τα κυβερνητικά μέτρα θα χειροτερέψουν την κατάσταση της οικονομίας και της αγοράς.

- ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΔΡΑΣΗΣ

Οι ερωτηθέντες θεωρούν ως αποτελεσματικότερη μορφή δράσης τη συμμετοχή στις διαδικασίες του κοινωνικού διαλόγου, ενώ λιγότερο αποτελεσματική μορφή δράσης θεωρείται

το κλείσιμο των καταστημάτων, ως μορφή αντίδρασης. Αξιοπρόσεκτο είναι το υψηλό ποσοστό, το οποίο θεωρεί ως αποτελεσματική αντίδραση, την παύση πληρωμών προς το Δημόσιο. Το ποσοστό αυτό χρήζει ιδιαίτερης πολιτικής και κοινωνικής ανάλυσης, με δεδομένο ότι και καμία συνδικαλιστική-εργοδοτική οργάνωση δεν έχει ουδέποτε προτείνει ανάλογη δράση, ώστε να δημιουργηθεί και το ανάλογο κλίμα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Την επόμενη εβδομάδα θα δημοσιοποιηθεί και έρευνα σχετικά με το ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ που διενήργησε το ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ σε συνεργασία με την εταιρία MARC ΑΕ.